

ӘОЖ 327

ҮНДІ-ТЫНЫҚ МҰХИТЫ АЙМАҒЫНДАҒЫ ҚАЗІРГІ ГЕОСАЯСИ ҮДЕРІСТЕР

Бектурганова Арайлим Сеитбеккизи

студент, Халықаралық қатынастар және дипломатия жоғары мектебі,
Халықаралық қатынастар, Тұран университеті, Алматы қ., Қазақстан

Ғылыми жетекші: Төлен Жеңісбек Мұратбекұлы
PhD, Тұран университетінің профессоры

Бұл мақалада Үнді-Тынық мұхиты аймағындағы қазіргі геосаяси үдерістер кешенді түрде талданады. Зерттеуде аймақтың геостратегиялық ерекшеліктері, экономикалық және қауіпсіздік факторлары қарастырылады. Сонымен қатар жетекші державалардың бәсекелестігі мен олардың аймақтағы стратегиялары сараланады. Аймақтың қауіпсіздік мәселелері, соның ішінде теңіз даулары мен милитаризация үдерістері талданады. Күштер балансының өзгеруі және көпполярлы жүйенің қалыптасу үрдістері анықталады. Зерттеу нәтижелері Үнді-Тынық мұхиты аймағының жаһандық саясаттағы маңызын көрсетеді.

Кілт сөздер: Үнді-Тынық мұхиты, геосаясат, халықаралық қатынастар, қауіпсіздік, державалар бәсекелестігі, күштер балансы

Кіріспе

Соңғы жылдары Үнді-Тынық мұхиты аймағы халықаралық саясаттың негізгі орталықтарының біріне айналды. Бұл кеңістік жаһандық экономикалық және қауіпсіздік үдерістерінің тоғысқан нүктесі болып отыр. Әлемдік теңіз саудасының шамамен 60%-ы осы аймақ арқылы өтеді, ал мұнай тасымалының елеулі бөлігі Малакка бұғазы мен Оңтүстік Қытай теңізі арқылы жүзеге асады (U.S. Indo-Pacific Strategy Report). Сондықтан аймақтағы тұрақсыздық тек өңірлік емес, жаһандық экономика мен қауіпсіздікке тікелей әсер етеді. Қазіргі кезеңде бұл аймақ мемлекеттер арасындағы бәсекенің негізгі аренасына айналып отыр. АҚШ пен Қытай арасындағы стратегиялық қарсыластық, Тайвань төңірегіндегі шиеленістер және теңіздегі аумақтық даулар аймақтағы геосаяси ахуалды күрделендіріп отыр (Medcalf R.; Kaplan R.).

Үнді-Тынық мұхиты ұғымы халықаралық қатынастардағы жаңа геосаяси көзқарасты білдіреді. Бұрын қолданылған Азия-Тынық мұхиты түсінігінен айырмашылығы, бұл концепция аймақты қауіпсіздік және стратегиялық

тұрғыдан қарастырады. Жапония, АҚШ, Үндістан және Австралия бұл кеңістікті біртұтас геосаяси жүйе ретінде сипаттап, оны сыртқы саясаттың негізгі бағытына айналдырды (Mohan S. R.). Кейін бұл ұстаным басқа мемлекеттердің ресми стратегияларында да көрініс тапты. Осылайша Үнді-Тынық мұхиты табиғи географиялық аймақтан гөрі, мемлекеттердің саяси қабылдауы арқылы қалыптасқан стратегиялық кеңістікке айналды (Колосов В.А., Мироненко Н.С.).

Аймақтағы геосаяси үдерістердің басты қозғаушы күші – державалар арасындағы бәсеке. Қытайдың әскери-теңіз қуатының артуы және теңіз инфрақұрылымын кеңейтуі күштер тепе-теңдігіне тікелей әсер етуде. Бұл жағдай аймақтағы қауіпсіздік дилеммасын күшейтті. Нәтижесінде басқа мемлекеттер жаңа қауіпсіздік стратегияларын қалыптастыруға кірісті (Yoshihara T., Holmes J.). Соның негізінде QUAD және AUKUS сияқты жаңа форматтар пайда болды. Бұл құрылымдар классикалық альянстардан айырмашылығы, икемді және нақты міндеттерге бағытталған серіктестік модельдерін көрсетеді (Hale T.; Cooper A.). Мұндай үрдістер аймақтағы қауіпсіздік жүйесінің желілік және көпдеңгейлі сипат алғанын дәлелдейді.

Сонымен қатар Үнді-Тынық мұхиты аймағы геэкономикалық тұрғыдан да ерекше маңызға ие. Бұл кеңістікте әлемдік өндіріс тізбектері мен жеткізу арналары шоғырланған. Стратегиялық маңызды минералдар мен технологиялық өнімдердің айналымы осы аймақпен тығыз байланысты (Baldwin R.). Сондықтан теңіз жолдарының қауіпсіздігі мен логистикалық тұрақтылық мемлекеттердің экономикалық қауіпсіздігінің негізгі элементіне айналды. Осы факторлардың жиынтығы Үнді-Тынық мұхиты аймағын қазіргі халықаралық қатынастардағы басты геосаяси кеңістік ретінде айқындайды. Мұнда күш, мүдде және қауіпсіздік ұғымдары өзара тығыз байланыста көрініс табады. Аймақтағы үдерістерді талдау жаһандық саясаттағы өзгерістердің бағытын түсінуге мүмкіндік береді. Сондықтан бұл тақырыпты зерттеу ғылыми және практикалық тұрғыдан жоғары маңызға ие.

Үнді-Тынық мұхиты аймағындағы геосаяси трансформацияның негізгі факторлары. Үнді-Тынық мұхиты аймағы қазіргі халықаралық қатынастардағы ең маңызды геостратегиялық кеңістіктердің бірі болып қалыптасты. Бұл аймақ Еуразияның жағалаулық белдеуін, Үнді және Тынық мұхиттарын, сондай-ақ Шығыс Азия мен Оңтүстік Азияны біріктіретін кең ауқымды кеңістік ретінде ерекшеленеді. Географиялық тұрғыдан ол әлемдік сауда жолдарының негізгі бөлігі шоғырланған аймаққа жатады. Әсіресе Малакка бұғазы, Оңтүстік Қытай теңізі және Үнді мұхиты арқылы өтетін теңіз дәліздері жаһандық логистиканың тірек нүктелері болып саналады (Medcalf R.). Бұл кеңістікті бақылау мемлекеттерге тек экономикалық емес, әскери-саяси ықпал ету мүмкіндігін де береді. Классикалық геосаяси теориялар да осыны дәлелдейді. Мысалы, теңіз

қуаты теориясында теңіз жолдарын бақылау жаһандық үстемдіктің негізгі шарты ретінде қарастырылады (Колосов В.А., Мироненко Н.С.).

Аймақтың геосаяси трансформациясы ең алдымен оның геостратегиялық орналасуымен байланысты. Үнді-Тынық мұхиты құрлықтық және теңіздік державалардың мүдделері тоғысатын кеңістікке айналды. Бұл жерде әлемдік ірі державалар – АҚШ, Қытай, Үндістан және Жапония өз ықпалын арттыруға ұмтылады. Сонымен қатар аймақ көптеген дамушы мемлекеттерді қамтиды, бұл өз кезегінде экономикалық және саяси байланыстардың күрделенуіне алып келеді. Географиялық ауқымның кеңеюі аймақты тек өңірлік емес, жаһандық деңгейдегі стратегиялық кеңістікке айналдырды. Сондықтан Үнді-Тынық мұхиты бүгінгі күні халықаралық тәртіптің маңызды элементтерінің бірі ретінде қарастырылады.

Экономикалық факторлар да аймақтағы геосаяси өзгерістердің негізгі қозғаушы күштерінің бірі болып табылады. Бұл кеңістік әлемдік өндіріс пен жеткізу тізбектерінің орталығы саналады. Шығыс және Оңтүстік-Шығыс Азия елдері жаһандық өнеркәсіптің негізгі хабына айналды. Сонымен қатар стратегиялық маңызды ресурстар, соның ішінде сирек кездесетін металдар осы аймақпен тығыз байланысты (Baldwin R.). Сондықтан мемлекеттер үшін теңіз жолдарының қауіпсіздігі мен жеткізу тізбектерінің тұрақтылығы ұлттық қауіпсіздік деңгейіндегі мәселе ретінде қарастырылады. Экономикалық өзара тәуелділік жоғары болғанымен, бұл жағдай бәсекені әлсіретпейді, керісінше күшейтеді.

Қауіпсіздік факторлары аймақтағы трансформацияны одан әрі тереңдетеді. Қытайдың әскери-теңіз қуатының өсуі және теңіз инфрақұрылымын кеңейтуі күштер тепе-теңдігін өзгертіп отыр (Yoshihara T., Holmes J.). Бұл өз кезегінде басқа державалардың алаңдаушылығын туғызып, жаңа қауіпсіздік стратегияларын қалыптастыруға алып келді. АҚШ пен оның одақтастары «еркін және ашық Үнді-Тынық мұхиты» идеясын алға тартып, аймақтағы ықпалын сақтауға тырысуда (U.S. Indo-Pacific Strategy Report). Сонымен қатар QUAD және AUKUS сияқты жаңа форматтардың пайда болуы қауіпсіздік жүйесінің өзгеріп жатқанын көрсетеді. Бұл құрылымдар дәстүрлі альянстардан гөрі икемді және нақты міндеттерге бағытталған. Үнді-Тынық мұхиты ұғымының қалыптасуы да геосаяси трансформацияның маңызды элементі болып табылады. Бұл термин алғаш рет саяси дискурста Жапония тарапынан енгізіліп, кейін АҚШ пен басқа мемлекеттердің стратегияларында кеңінен қолданылды (Mohan S. R.). Бұрынғы Азия-Тынық мұхиты түсінігі негізінен экономикалық байланыстарға бағытталса, жаңа концепция қауіпсіздік пен күштер балансына басымдық береді. Бұл өзгеріс аймақты қабылдау тәсілінің түбегейлі өзгергенін көрсетеді. Үнді-Тынық мұхиты географиялық кеңістік

қана емес, мемлекеттердің саяси мүдделері арқылы қалыптасқан стратегиялық құрылымға айналды (Колосов В.А., Мироненко Н.С.).

Аймақтағы жетекші державалардың бәсекелестігі және стратегиялары. Үнді-Тынық мұхиты аймағында геосаяси үдерістердің негізгі мазмұнын жетекші державалар арасындағы бәсекелестік айқындайды. Бұл кеңістік қазіргі кезеңде жаһандық ықпал үшін күрестің басты аренасына айналды. Әсіресе АҚШ пен Қытай арасындағы стратегиялық қарсыластық аймақтағы барлық саяси және қауіпсіздік процестеріне тікелей әсер етуде. Сонымен қатар Үндістан, Жапония және Австралия сияқты державалар да аймақтық тәртіпті қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Мұндай көпакторлы бәсекелестік аймақты тұрақсыз әрі күрделі жүйеге айналдырып отыр (Medcalf R.).

АҚШ Үнді-Тынық мұхиты аймағын өзінің сыртқы және қауіпсіздік саясатының негізгі бағыты ретінде қарастырады. Оның басты мақсаты – аймақтағы күштер тепе-теңдігін сақтау және Қытайдың ықпалын шектеу. Осы мақсатта Вашингтон «еркін және ашық Үнді-Тынық мұхиты» тұжырымдамасын алға тартты (U.S. Indo-Pacific Strategy Report). Бұл стратегия теңіз жолдарының ашықтығын, халықаралық құқықтың сақталуын және одақтастармен ынтымақтастықты нығайтуды көздейді. АҚШ әскери тұрғыдан аймақтағы ең қуатты держава болып қала береді. Оның Жапония, Оңтүстік Корея және Австралиядағы әскери базалары тұрақты қатысуды қамтамасыз етеді. Сонымен қатар АҚШ экономикалық және технологиялық құралдарды да белсенді қолданады. Қытайдың рөлі аймақтағы геосаяси динамиканың негізгі факторларының бірі болып табылады. Соңғы онжылдықта Қытай әскери-теңіз күштерін қарқынды дамытып, теңіз инфрақұрылымын кеңейтті. Бұл әрекеттер оның аймақтағы ықпалын күшейтті (Yoshihara T., Holmes J.). Сонымен қатар Қытай «Бір белдеу, бір жол» бастамасының теңіз бағыты арқылы экономикалық ықпалын арттыруда. Инфрақұрылымдық инвестициялар, порттар мен логистикалық жобалар арқылы Пекин аймақта ұзақмерзімді экономикалық қатысу орнатуға ұмтылады. Алайда мұндай саясат басқа мемлекеттердің алаңдаушылығын тудырып, қарсы стратегиялардың қалыптасуына алып келді.

Үндістан да Үнді-Тынық мұхиты аймағында маңызды акторға айналып келеді. Ол аймақты өзінің қауіпсіздік кеңістігінің ажырамас бөлігі ретінде қарастырады. Үндістанның негізгі мақсаты – Қытайдың ықпалын теңгеру және аймақтағы дербес рөлін күшейту (Mohan C. R.). Осы мақсатта ол АҚШ және басқа серіктестермен ынтымақтастықты кеңейтуде. Сонымен қатар Үндістан теңіз қауіпсіздігі мен аймақтық тұрақтылық мәселелеріне белсенді қатысады. Жапония мен Австралия да осы бағытта маңызды рөл атқарады. Олар АҚШ-пен бірге аймақтағы тәртіпті сақтауға бағытталған саясат жүргізеді.

Державалар арасындағы бәсекелестік әскери-саяси және экономикалық құралдар арқылы жүзеге асады. Әскери тұрғыдан мемлекеттер теңіз флотын

күшейтіп, бірлескен жаттығулар өткізіп, әскери инфрақұрылымды кеңейтуде. Экономикалық деңгейде сауда келісімдері, инвестициялар және технологиялық ынтымақтастық негізгі құралдарға айналды. Сонымен қатар жеткізу тізбектерін бақылау және стратегиялық ресурстарға қолжетімділік те маңызды фактор болып отыр (Baldwin R.). Осылайша бәсекелестік тек әскери емес, кешенді сипатқа ие. Аймақтағы бәсекелестіктің маңызды ерекшелігі – альянстар мен серіктестіктердің көбеюі. QUAD (АҚШ, Жапония, Үндістан, Австралия) форматы теңіз қауіпсіздігі мен стратегиялық үйлестірудің негізгі алаңына айналды. AUKUS (АҚШ, Ұлыбритания, Австралия) альянсы қорғаныс және технологиялық ынтымақтастықты жаңа деңгейге көтерді. Бұл форматтар классикалық әскери блоктардан айырмашылығы, икемді және нақты мақсаттарға бағытталған (Hale T.; Cooper A.). Сонымен қатар аймақта көптеген екіжақты және көпжақты серіктестіктер қалыптасуда. Бұл үрдіс қауіпсіздік жүйесінің желілік және көпқабатты сипат алғанын көрсетеді.

Аймақтық қауіпсіздік және болашақ даму үрдістері

Үнді-Тынық мұхиты аймағындағы қауіпсіздік жағдайы соңғы жылдары айтарлықтай күрделене түсті. Бұл кеңістік тек экономикалық өзара байланыстармен ғана емес, сонымен қатар әскери-саяси шиеленістермен сипатталады. Аймақтағы негізгі қауіпсіздік мәселелерінің бірі – теңіздегі аумақтық даулар. Әсіресе Оңтүстік Қытай теңізі бірнеше мемлекеттердің мүдделері түйісетін негізгі шиеленіс нүктесіне айналды. Қытай, Вьетнам, Филиппин, Малайзия және басқа елдер арасындағы егемендікке қатысты даулар тұрақты сипат алып отыр (Karlan R.). Бұл даулар тек аймақтық деңгейде емес, халықаралық қатынастар жүйесіне де әсер етуде. Себебі аталған теңіз арқылы өтетін сауда жолдары жаһандық маңызға ие.

Қауіпсіздік мәселелерінің тағы бір маңызды аспектісі – милитаризация үдерісі. Соңғы онжылдықта аймақтағы мемлекеттер әскери шығындарын арттырып, теңіз және әуе күштерін күшейтуге басымдық беруде. Қытайдың әскери-теңіз флотын кеңейтуі, жасанды аралдарда әскери инфрақұрылым салуы аймақтағы күштер тепе-теңдігін өзгертіп отыр (Yoshihara T., Holmes J.). Бұған жауап ретінде АҚШ және оның одақтастары аймақтағы әскери қатысуын күшейтуде. Бірлескен әскери жаттығулар, әскери базалар мен теңіз патрульдері жиілеп кетті. Бұл жағдай қауіпсіздік дилеммасын күшейтеді. Яғни бір мемлекеттің қорғаныс шаралары басқа мемлекеттер үшін қауіп ретінде қабылданады.

Аймақтағы қауіпсіздік архитектурасының ерекшелігі – оның біртұтас емес, фрагменттелген сипаты. Дәстүрлі халықаралық ұйымдардан гөрі, аймақта әртүрлі форматтағы серіктестіктер мен альянстар басым. QUAD, AUKUS және басқа да көпжақты бастамалар қауіпсіздік мәселелерін әртүрлі деңгейде қамтиды. Бұл құрылымдар нақты міндеттерге бағытталғанымен, олардың

стратегиялық мақсаттары әрдайым сәйкес келе бермейді. Сондықтан аймақтағы қауіпсіздік жүйесі орталықтандырылған емес, желілік сипатқа ие (Hale T.; Cooper A.). Мұндай жағдай тұрақтылықты қамтамасыз етуді қиындатады. Күштер балансының өзгеруі де аймақтағы негізгі үдерістердің бірі болып табылады. Бұрын аймақтағы қауіпсіздік жүйесі негізінен АҚШ-тың жетекшілігіне сүйенсе, қазіргі кезеңде көпполярлы құрылым қалыптасып келеді. Қытайдың күшеюі, Үндістанның рөлінің артуы және аймақтық державалардың белсенділігі күштер тепе-теңдігін қайта қалыптастыруда (Medcalf R.). Бұл өзгерістер халықаралық тәртіптің сипатына әсер етеді. Аймақтағы мемлекеттер бір ғана державаға тәуелді болудан гөрі, әртүрлі серіктестермен теңгерімді саясат жүргізуге тырысады. Мұндай саясат «балансинг» және «хеджинг» стратегиялары арқылы көрініс табады. Сонымен қатар экономикалық және технологиялық факторлар да күштер балансын анықтауда маңызды рөл атқарады. Жеткізу тізбектерін бақылау, стратегиялық ресурстарға қолжетімділік және технологиялық артықшылық мемлекеттердің ықпалын күшейтетін негізгі құралдарға айналды (Baldwin R.). Сондықтан қазіргі бәсекелестік тек әскери салада емес, экономикалық және технологиялық деңгейде де жүріп жатыр.

Аймақтың болашақтағы даму үрдістерін бірнеше сценарий арқылы қарастыруға болады. Бірінші сценарий – бәсекелестіктің күшеюі. Бұл жағдайда АҚШ пен Қытай арасындағы қарсыластық тереңдеп, аймақтағы шиеленістер арта түседі. Әскери қатысу күшейіп, қауіпсіздік тәуекелдері жоғары деңгейде сақталады. Екінші сценарий – шектеулі ынтымақтастық. Мұнда мемлекеттер бәсекелестікті сақтай отырып, экономикалық және қауіпсіздік салаларында белгілі бір деңгейде ынтымақтастық орнатады. Үшінші сценарий – тұрақтану және институционализация. Бұл жағдайда аймақта көпжақты институттар күшейіп, тұрақты қауіпсіздік архитектурасы қалыптасуы мүмкін.

Қорытынды

Үнді-Тынық мұхиты аймағындағы қазіргі геосаяси үдерістер халықаралық қатынастар жүйесінің құрылымдық өзгерістерін айқын көрсетеді. Бұл кеңістік тек аймақтық деңгейдегі өзара әрекет алаңы емес, жаһандық тәртіптің жаңа конфигурациясы қалыптасып жатқан негізгі орталықтардың біріне айналды. Мұнда мемлекеттердің мінез-құлқы классикалық геосаяси логикамен қатар, жаңа экономикалық және технологиялық факторлардың ықпалымен анықталады. Сондықтан аймақтағы үдерістерді тек әскери немесе саяси тұрғыдан емес, кешенді түрде қарастыру қажет.

Зерттеу көрсеткендей, Үнді-Тынық мұхиты аймағы географиядан гөрі стратегиямен айқындалатын кеңістікке айналды. Бұл аймақтың шекаралары табиғи емес, мемлекеттердің мүдделері мен қауіпсіздік түсініктері арқылы қалыптасқан. Осыған байланысты “Indo-Pacific” ұғымы халықаралық

қатынастардағы жаңа аналитикалық категория ретінде орнықты. Ол мемлекеттердің сыртқы саяси басымдықтарын қайта қарастыруға және аймақтық саясатты жаһандық деңгейде байланыстыруға мүмкіндік берді.

Аймақтағы негізгі үрдіс – көпдеңгейлі бәсекелестіктің қалыптасуы. Бұл бәсекелестік тек державалар арасындағы қарсыластықпен шектелмейді, сонымен қатар экономикалық ықпал, технологиялық артықшылық және институционалдық форматтар арқылы жүзеге асады. Мемлекеттер бір уақытта әрі бәсекелес, әрі серіктес бола алады. Мұндай күрделі өзара әрекет халықаралық қатынастардың дәстүрлі түсініктерін қайта қарастыру қажеттігін көрсетеді. Әсіресе альянстардың икемді форматқа көшуі және желілік қауіпсіздік құрылымдарының пайда болуы аймақтың жаңа сипатқа ие болғанын дәлелдейді.

Сонымен қатар Үнді-Тынық мұхиты аймағындағы үдерістер күштер балансының түбегейлі өзгеріп жатқанын көрсетеді. Бірполярлы жүйеден көпполярлы құрылымға көшу аймақта айқын байқалады. Бұл өзгеріс тұрақтылықты автоматты түрде қамтамасыз етпейді. Керісінше, жаңа тепе-теңдік қалыптасқанға дейін белгісіздік пен тәуекел деңгейі жоғары болып қалады. Сондықтан мемлекеттер үшін басты міндет – бәсекелестік пен ынтымақтастық арасындағы тепе-теңдікті сақтау.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Medcalf R. Indo-Pacific Empire: China, America and the Contest for the World's Pivotal Region. – Manchester: Manchester University Press, 2020. – 298 p.
2. Kaplan R. D. Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific. - New York: Random House, 2014. – 256 p.
3. U.S. Department of Defense. Indo-Pacific Strategy Report: Preparedness, Partnerships, and Promoting a Networked Region: report. – Washington, D.C., 2019. – 64 p.
4. Mohan C. R. Samudra Manthan: Sino-Indian Rivalry in the Indo-Pacific. - Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, 2012. – 346 p.
5. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: учебник для вузов. - М.: Аспект Пресс, 2001. – 479 с.
6. Yoshihara T., Holmes J. R. Red Star over the Pacific: China's Rise and the Challenge to U.S. Maritime Strategy. - 2nd ed. – Annapolis: Naval Institute Press, 2018. – 326 p.
7. Baldwin R. The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization. – Cambridge: Harvard University Press, 2016. – 307 p.
8. Hale T., Held D. Handbook of Transnational Governance: Institutions and Innovations. – Cambridge: Polity Press, 2011. – 776 p.
9. Cooper A. F., Thakur R. The Group of Twenty (G20). – London: Routledge, 2013. – 184 p.
10. Indo-Pacific Strategy of the United States. – Washington, D.C.: The White House, 2022. – 18 p.

ИНДО-ТИХООКЕАНСКИЙ РЕГИОН: СОВРЕМЕННЫЕ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ

Бектурганова Арайлим Сеитбеккизи

Научный руководитель: Төлен Жеңісбек Мұратбекұлы

В данной статье комплексно анализируются современные геополитические процессы в Индо-Тихоокеанском регионе. В исследовании рассматриваются геостратегические особенности региона, а также экономические и факторы безопасности. Кроме того, анализируется соперничество ведущих держав и их стратегии в регионе. Особое внимание уделяется вопросам региональной безопасности, включая территориальные морские споры и процессы милитаризации. Определяются изменения баланса сил и тенденции формирования многополярной системы. Результаты исследования демонстрируют значимость Индо-Тихоокеанского региона в глобальной политике.

Ключевые слова: Индо-Тихоокеанский регион, геополитика, международные отношения, безопасность, соперничество держав, баланс сил

INDO-PACIFIC REGION: CONTEMPORARY GEOPOLITICAL PROCESSES

Bekturganova Arailym Seitbekkyzy

Scientific Supervisor: Tolen Zhenisbek Muratbekuly

This article provides a comprehensive analysis of contemporary geopolitical processes in the Indo-Pacific region. The study examines the region's geostrategic features, as well as economic and security factors. It also analyzes the rivalry of major powers and their strategies in the region. Particular attention is paid to regional security issues, including maritime territorial disputes and militarization processes. Changes in the balance of power and trends in the formation of a multipolar system are identified. The findings highlight the significance of the Indo-Pacific region in global politics.

Keywords: Indo-Pacific region, geopolitics, international relations, security, great power competition, balance of power

REFERENCES

1. Medcalf, R. Indo-Pacific Empire: China, America and the Contest for the World's Pivotal Region. – Manchester: Manchester University Press, 2020. – 298 p.
2. Kaplan, R. D. Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific. – New York: Random House, 2014. – 256 p.

3. U.S. Department of Defense. Indo-Pacific Strategy Report: Preparedness, Partnerships, and Promoting a Networked Region. – Washington, D.C., 2019. – 64 p.
4. Mohan, C. R. Samudra Manthan: Sino-Indian Rivalry in the Indo-Pacific. – Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, 2012. – 346 p.
5. Kolosov, V. A., Mironenko, N. S. Geopolitics and Political Geography. – Moscow: Aspekt Press, 2001. – 479 p.
6. Yoshihara, T., Holmes, J. R. Red Star over the Pacific: China's Rise and the Challenge to U.S. Maritime Strategy. – 2nd ed. – Annapolis: Naval Institute Press, 2018. – 326 p.
7. Baldwin, R. The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization. – Cambridge: Harvard University Press, 2016. – 307 p.
8. Hale, T., Held, D. Handbook of Transnational Governance: Institutions and Innovations. – Cambridge: Polity Press, 2011. – 776 p.
9. Cooper, A. F., Thakur, R. The Group of Twenty (G20). – London: Routledge, 2013. – 184 p.
10. Indo-Pacific Strategy of the United States. – Washington, D.C.: The White House, 2022. – 18 p.